

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE
-en drivkraft for utvikling

Landskapsanalyse for del av Hidra, Rasvågen – Eie Flekkefjord kommune

Utarbeidet av:

Kristiansen & Selmer-Olsen
Sivilarkitekter

24.05.2011 – rev. 31.10.2011

Tittel: Landskapsanalyse for del av Hidra, Rasvågen – Eie, Flekkefjord kommune

Antall sider: 46

Utgivelse: Mai 2011 – rev. Oktober 2011

Stikkord: Landskapsanalyse, landskap, landskapskarakter, verdi, konsekvens, kommuneplan

Oppdragsgiver:

Vest-Agder Fylkeskommune

Postboks 517 Lund, 4605 Kristiansand

Besøksadresse: Tordenskjoldsgate 65; Kristiansand

Tlf. 38 07 45 00

E-post: postmottak@vaf.no

www@vaf.no

Produksjon og formgivning:

Kristiansen & Selmer-Olsen AS

© Vest-Agder Fylkeskommune

Forsidebilde: Rasvågen på Hidra. Foto: © Nils Olav Vågen

Forord

Kristiansen & Selmer-Olsen as. har utarbeidet landskapsanalysen på oppdrag fra Vest-Agder Fylkeskommune. Analysen skal brukes som undervisningsmateriale for å styrke kompetanse på bruken av landskapsanalyse i arealplanleggingen i kommunene.

Analyseområdet er lokalisert på Hidra i Flekkefjord kommune, og omfatter området fra Rasvåg til Eie. Analyseområdet inngår i kommunedelplanen for kystsonen i Flekkefjord kommune, som nå er under revisjon. Det presiseres at denne landskapsanalysen ikke er en formell del av kommunedelplanen for kystsonen, men at Flekkefjord kommune står fritt til å nytte materialet i sitt arbeid med kommunedelplanen. Fylkeskommunen og andre involverte står fritt til å uttale seg uavhengig av landskapsanalysen i den formelle behandlingen av kystsoneplanen. Vurderingene og konklusjonene i rapporten står for konsulentens regning.

Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært rådgiver Diderik Cappelen. Kartarbeid og illustrasjoner er utført av landskapsarkitekt Ragnhild K. Tamburstuen og reguleringsarkitekt Stig Alfred Eikeland, hvis annet ikke er oppgitt. Alle foto og fotoillustrasjoner er ved sivilarkitekt Marvin Birkeland, hvis annet ikke er oppgitt.

Takk til Flekkefjord kommune, grunneiere og beboere på Hidra for velvillig hjelp under befaringsdagene i april.

Flekkefjord, 24.05.11 – rev. 31.10.11

Kristiansen & Selmer-Olsen AS

Ragnhild K. Tamburstuen

Stig Alfred Eikeland

Marvin Birkeland

Sammendrag

Hidra er den største øya i Vest-Agder og ligger i Flekkefjord kommune. Øya har to større tettsteder, Kirkehavn og Rasvåg, men det er også mye bebyggelse spredt rundt på øya. Hidra er et populært turistmål med mange fritidsboliger. Øya er planlagt landfast via undersjøisk tunnell i 2013.

Landskapsanalysen bygger på metodikk utarbeidet i Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvarens veileder *Metode for landskapsanalyse i kommuneplan* (2011). Metoden er delt inn i 5 faser, hvor de fire første fasene utgjør landskapsanalysen, mens det i den femte fasen gjennomføres en vurdering av konsekvens. Mer utfyllende beskrivelse av metoden er fremstilt i kap. 2.

Hidra ligger i overgangssonen mellom to landskapsregioner; *Heiebygdene Dalane og Jæren* og *Skagerakkysten*.

Landskapsregionen *Jæren og Lista* ligger utenfor Hidra, men er en viktig del av landskapsbildet sett fra sjøen. Hidras landform sett fra sjøen er preget av bart fjell, renvasket av harde stormer ytterst og med lunere viker og fjorder lenger inn mot fastlandet.

Analyseområdet utgjør et areal på om lag 6250 daa, inndelt i 6 delområder, se figur 1.

Figur 1: Illustrasjon av inndeling i delområder. Kilde: grunnkart fra Flekkefjord kommune

Delområde 1. Eie

Landskapskarakteren for området er boligområde i et tydelig definert landskapsrom, med Eiekanalen som det sentrale landskapselementet. Kanalen deler området i to, men samtidig binder den sammen to sjøområder; Rasvågen og Hidrasundet. Bebyggelsen oppleves som sammenhengende langs vei og kanal, og forsterker romvirkningen i området.

Delområdet har middels verdi.

Ny bebyggelse kan plasseres i områder som tidligere har vært beite/dyrketmark, og tilliggende skogområder nært opptil eksisterende bebyggelse. Ny bebyggelse bør plasseres "imellom" og rundt eksisterende bebyggelse, samt underordne seg landskapet i området.

Delområde 2. Tjugan – Langnesheia – Husefjell – Høgafjellet – Eikebakken

Landskapskarakteren i området er skogkledt kupert terreng, med et ensartet og massivt uttrykk. Husefjell fremstår som et orienteringspunkt i landskapet. Landskapet med tydelige fjellformasjoner på begge sider av fjorden, danner avgrensningen av det visuelle landskapsrommet i Rasvågen.

Delområdet har stor verdi.

Området er stort sett ubebygget, kun spredtvis bebyggelse på Urstad og langs sjøen på Tjugan. Ny bebyggelse bør plasseres i områder som allerede har bebyggelse, da på Urstad. Det er også muligheter for bebyggelse på toppen av Langnesheia, men her bør boligene trekkes inn slik at man unngår siluettvirkning. De resterende store skogkledde områdene på østsiden av Rasvågen bør bebyggelsen underordnes landskapet, mens uberørt natur på vestsiden av Rasvågen bør forbli ubebygget.

Delområde 3. Fredheim – Lega – Havsvik – Marstad - Sønnevik

Landskapskarakteren er sjønær bebyggelse på begge sider av Rasvågen. Veksler mellom spredt og tett bebyggelsesstruktur, men fremstår med et ensartet uttrykk.

Delområdet har stor verdi.

Innenfor området er det ulik grad av bebyggelse, og det kan fortettes i de fleste områder. Større boligutbygging kan finne sted på odden vest i området. Her bør ny bebyggelse langs sjøen tilpasses den eldre, mens det lenger inn på land kan legges til rette for mer moderne boliger. Sør i området kan det fortettes, men boligene bør terrengtilpasses slik at bebyggelsen blir lite synlig fra sjøen.

Delområde 4. Rasvåg

Landskapskarakteren i området er et tettsted med sjønær bebyggelse. Lokal byggeskikk er opprettholdt, og området oppleves som homogent. Bebyggelsen danner et idyllisk sørlandsmiljø, og er et viktig element i landskapsbildet. De tett bebygde holmene, og de markerte terrengformene omkring danner avgrensning av landskapsrommet.

Delområdet har svært stor verdi.

Den eldre delen av Rasvåg har lite rom for ny bebyggelse. Nyere utbygging bør plasseres i innerste del av Rasvåg, der bebyggelsen er mer spredt og det er mulighet for fortetting.

Delområde 5. Øyene

Landskapskarakteren i området er en fremtredende øygruppe, med markante terrengformer som er karakteristiske for det omkringliggende kystlandskapet. Øyene er godt synlige fra store deler av Rasvågen, og danner en romlig avgrensning av landskapsrommet inne i fjorden. Kulturlandskapet ivaretas som kulturbeite for villsau. Området er en del av et større landskapsvernområde i kystsonen.

Delområdet har svært stor verdi.

Øyene er ikke bebygde, med unntak av noen eldre driftsbygninger. Området egner seg ikke for utbygging grunnet stor landskapsmessig og kulturhistorisk verdi.

Delområde 6. Hummerås.

Landskapskarakteren i området er kupert terreng, med bebyggelse i tun inne på høyde over Rasvåg. Bebyggelsen danner et gårdstunaktig landskapsrom med tett vegetasjon rundt. Området har utsiktspunkter, hvor store deler av tettstedet Rasvåg, Rasvågen og havet utenfor kan beskues.

Delområdet har stor verdi.

Området kan bygges ut med boliger og fritidsboliger, men i avstand og hensyn til eksisterende eldre gårdstunbebyggelse. Bebyggelsen bør begrenses til å knytte seg til eksisterende vei, uutnyttede beiteområder og landskapsrom.

Vurdering av konsekvens av foreslåtte utbyggingsområder på Eie.

I delområde 1 Eie er det foreslått 3 nye utbyggingsområder, basert på fortetting i eksisterende bebyggelse. Det er lagt inn 40-50 nye boenheter i hele delområde Eie. Ny bebyggelse er plassert i randsonen og opp mot fjellene på hver side av Eiekanalen, noe som forsterker den romlige

karakteren i området. Arealene langs og rundt Eiekanalen og myrvannet bevarer, og berøres ikke av utbyggingen.

Utbyggingen er vurdert til **liten negativ påvirkning** for delområdets karakter.

Utbyggingen er vurdert til å gi **små negative konsekvenser** for delområdet Eie.

Tilråkning til planen er at området egner seg for utbygging. Noen krav som stilles til ny bebyggelse er; tilpasning til eksisterende bebyggelse i form, høyde og farge, god terrengtilpasning, samt å unngå siluettvirkning. For mer utfyllende beskrivelse av påvirkning og konsekvenser av foreslått utbygging se kap. 6.2.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1 Innledning.....	8
2 Metode	8
3 Overordnet analyse av området	10
3.1 Beskrivelse av utredningsområdet i regional sammenheng	10
4 Landskapsanalysen.....	12
4.1 Inndeling i delområder	12
4.1.1 Kriterier for avgrensning	12
4.2 Fastsetting av landskapskarakter	14
4.3 Helhet og sammenheng på tvers av delområder	31
5 Verdivurdering.....	32
5.1 Delområde 1. EIE	33
5.2 Delområde 2. TJUGAN – LANGNESHEIA – HUSEFJELL - HØGAFJELLET-EIKEBAKKEN	34
5.3 Delområde 3. FREDHEIM – LEGA – HAVSVIK – MARSTAD - SØNNEVIK	35
5.4 Delområde 4. RASVÅG	36
5.5 Delområde 5. ØYENE	37
5.6 Delområde 6. HUMMERÅS	38
6 Muligheter og begrensninger	40
6.1 Muligheter og begrensninger for ny bebyggelse	40
6.1.1 Delområde 1. Eie.	40
6.1.2 Delområde 2. Tjugan-Langenesheia-Husefjell-Høgafjellet-Eikebakken.	40
6.1.3 Delområde 3. Fredheim-Lega-Havsvik-Marstad-Sønnevik.....	40
6.1.4 Delområde 4. Rasvåg	41
6.1.5 Delområde 5. Øyene.....	41
6.1.6 Delområde 6. Hummerås	41
6.2 Vurdering av konsekvens av forslåtte utbyggingsområder på Eie	42
7 Kilder	45

Vedlegg:

- 1 Situasjonsplan for delområde 1 Eie, målestokk 1:2000
- 2 Fotoillustrasjon av område B1 (sett fra øst)
- 3 Fotoillustrasjon av område B2 og B3 (sett fra vest)
- 4 Fotoillustrasjon av område B3 (sett fra vest)
- 5 Oversiktskart over delområder i analyseområdet. Målestokk ca 1:12000

1 Innledning

Hidra er den største øya i Vest-Agder, og ligger i Flekkefjord kommune. Hidra har om lag 700 innbyggere. De fleste bor i Rasvåg og Kirkehavn, men det er også mange hus spredt rundt om på øya. Hidra er et populært turistmål med mange fritidsboliger. Det arbeides med å få øya landfast via undersjøisk tunnel. Tunellen er planlagt ferdig i september 2013 (www.vegvesenet.no). Ved at øya blir landfast, vil trolig etterspørselen etter nye byggeområder på Hidra øke.

Analyseområdet omfatter området fra Eie i nord og til Rasvåg i sør. Eiekanalen og Rasvågen deler øya i to, med massivt landskap på begge sider. Eiekanalen åpner for gjennomfart for småbåter mellom Rasvågen og Hidrasundet.

Selv om analyseområdet begrenser seg til en mindre del av Hidra, beskrives delområdet i forhold til det overordnede landskapsrommet i denne delen av kystsonen. I analysen belyses også muligheter og begrensninger for hvor og på hvilken måte ny bebyggelse kan innpasses i delområdet. Fototeknisk visualisering av foreslått ny bebyggelse på Eie, er presentert i rapportens kap 6.2.

2 Metode

Landskapsanalysen bygger på metodikk utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren i veilederen "Metode for landskapsanalyse i kommuneplan", publisert i nettversjon april 2011.

Formålet med veilederen er å vise en systematisk metode for å analysere landskapet i kommunene. Metoden er inndelt i 5 faser; forberedelse, beskrivelse, fastsetting av landskapskarakter, verdisetting og vurdering av konsekvens. De fire første fasene utgjør landskapsanalysen, mens det i fase V gjennomføres en vurdering av konsekvens.

Figur 2: De 5 fasene i landskapsanalysen og konsekvensutredningen. Kilde: *Metode for landskapsanalyse i kommuneplan (2011)*

I fase I fastsettes mål og rammer for landskapsanalysen. I fase II deles området inn i delområder og det utføres befaringsnotater og foto. I fase III fastsettes landskapskarakteren for hvert delområde. Landskapskarakter bygger på en helhetlig tolkning av landskapet slik det forstås og oppfattes. Beskrivelsene er bygd opp gjennom et fast sett med kriterier knyttet til 6 tema; *landformer og vann, vegetasjon, arealbruk og bebyggelse, kulturhistorien i landskapet, kulturelle referanser og romlig-estetiske forhold. Endrings- og vedlikeholdsprosesser i landskapet, sammenhenger og brudd i landskapet og nøkkelelementer*, inngår også i fastsetting av landskapskarakter. Alle forhold virker inn på karakteren i ulik grad. *Betydning* for landskapskarakteren, angir hvor stor innvirkning de enkelte faktorer har på landskapskarakteren i delområdet samlet sett. De landskapsmessige forhold som er bestemmende for landskapskarakteren

til delområdet, vil videre kunne verdivurderes og gi kunnskap om landskapets sårbarhet for endringer.

Helhet og sammenheng på tvers av delområdene skal synliggjøres og gjøres rede for i analysen.

I fase IV vurderes landskapets verdi. Med landskapets verdi menes den verdi som tillegges landskapskarakteren som er satt for hvert delområde. Verdisettingen bygger på en verbal fremstilling av forhold som gir området verdi, og knyttes til et sett verdikriterier; *mangfold og variasjon, tidsdybde og kontinuitet, helhet og sammenheng, brudd og kontrast, tilstand og hevd, inntryksstyrke og utsagnskraft, lesbarhet og tilhørighet og identitet*. Samlet verdivurdering av hvert delområde presenteres i en femdelt verdiskala; der * er ubetydelig verdi, ** er liten verdi, *** er middels stor verdi, **** er stor verdi og ***** er svært stor verdi.

I fase V vurderes hvilke konsekvenser arealbruksendringer foreslått i kommuneplanens arealdel får for landskapet. Først vurderes i hvilken grad landskapskarakteren til delområdene blir påvirket av tiltaket i en femdelt skala; positiv påvirkning, liten negativ påvirkning, middels negativ påvirkning, stor negativ påvirkning og svært stor negativ påvirkning. Deretter fastsettes konsekvensgraden ved å sammenholde delområdets verdi med tiltakets påvirkning på landskapskarakteren. Se tabell under:

Påvirkning Verdi	Stor negativ påvirkning	Middels negativ påvirkning	Liten negativ påvirkning	Positiv påvirkning
Svært stor verdi	Svært store negative konsekvenser - - - -	Store negative konsekvenser - - -	Middels negative konsekvenser - -	Positive konsekvenser
Stor verdi	Store negative konsekvenser - - -	Store negative konsekvenser - - -	Middels negative konsekvenser - -	Positive konsekvenser
Middels verdi	Middels negative konsekvenser - -	Middels negative konsekvenser - -	Små negative konsekvenser -	Positive konsekvenser
Liten verdi	Små negative konsekvenser -	Små negative konsekvenser -	Små negative konsekvenser -	Positive konsekvenser
Ubetydelig verdi	Små negative konsekvenser -	Små negative konsekvenser -	Små negative konsekvenser -	Positive konsekvenser

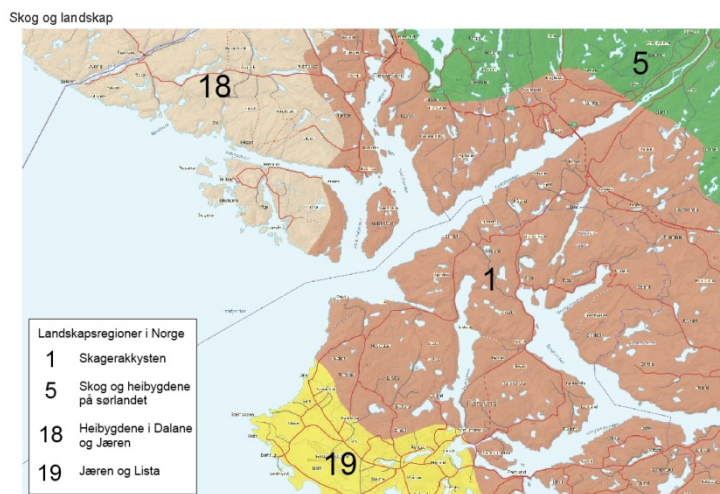
Figur 3: Gradering av konsekvenser. Kilde: *Metode for landskapsanalyse i kommuneplan (2011)*

Landskapsanalysen bygger på feltbefaring, samtaler med grunneiere og beboere på Hidra, samt gjennomgang av relevante planer, fagrapporter og dokumenter som omhandler Hidra. Feltbefaringene ble gjennomført 15. april og 19. april 2011.

3 Overordnet analyse av området

3.1 Beskrivelse av utredningsområdet i regional sammenheng

Hidra ligger i overgangen mellom Landskapsregionene *Heibygdene Dalane og Jæren* i vest og *Skagerakkysten* i øst. Ytterst i havgapet mot øst ligger det flate Lista som hører til regionen *Jæren og Lista*.

Figur 4: Kartillustrasjon over landskapsregioner hentet fra NIJOS-rapport 10/2005 *Nasjonalt referansesystem for landskap*

Heibygdene Dalane og Jæren karakteriseres med næringsfattige bergarter som andortositt ved Hidra. Fjellene danner en bratt overgang mellom land og sjø. Hele regionen er kupert uten at det er mulig å se noe mønster i landskapet. De næringsfattige bergartene har gitt regionen tynt næringsfattig jordsmonn. I innlandet ligger mange langstrakte vann i forskjellige former forbundet med korte elvestrekk. Vegetasjonen er nøysom i form av gressarter og lyngheier. Gjengroing og planting av gran fører til at landskapet er i ferd med å lukke seg. Jordbruket drives i bunnen av daler.

Skagerakkysten er langstrakt og svært varierende. Avgrensning mot vest faller sammen med overgang fra sørlandsk til vestlandsk klima. Den indre skjærgården er preget av båtliv og rekreasjon, som stedvis setter intensivt preg på den indre skjærgården i nærheten av små og større tettsteder/byer med stor folketetthet. På Sørlandet drives stort sett småskala jordbruk, som nå legges om eller opphører. Dette fører til gjengroing.

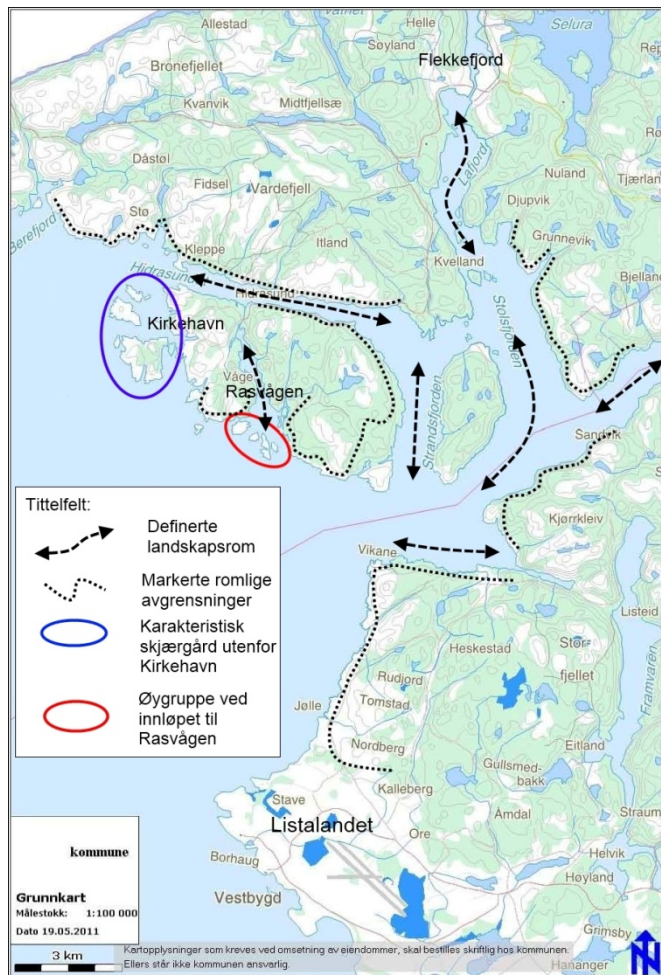
Jæren og Lista ligger utenfor Hidra og er en viktig del av landskapsbildet sett fra sjøen. Kysten er markert flatere ofte med hvite sandstrender. På Listalandet drives intensivt jordbrukt i storskala. Jordbruket holder kulturlandskapet i hevd. Beite og hardt klima holder landskapet åpent, slik at kulturminner blir mer fremtredende.

Det menneskeskapte preget på landskapet, kulturlandskapet, er i større sammenheng lite fremtredende. Dette selv om landskapsbildet særlig på nært hold, blir endret ved at menneskeskapte inngrep trer frem. Eldre særpreg som velholdte jordbruksteiger som er opparbeidet gjennom generasjoner, gror igjen og gjenspeiler endring av livsstil ellers i samfunnet. Det maritime kulturlandskapet er mer fremtredende og tydelig sett fra sjøen. Sjørelatert virksomhet har gjennom historien og frem til i dag hatt en sentral rolle i formingen av landskapet. Landskapet må derfor ses med en sjøfarendes øyne og forstås med hans mentalitet. Slik kan stedsnavn tolkes ut fra hvordan de ses fra sjøen, hvilken funksjon de har hatt og hvordan det mentale landskapet bygges og formidles.

Hidras landform sett fra sjøen, er preget av bart andorsittfjell renvasket av harde stormer. Lunere viker og fjorder dannes mellom øyene og fastlandet. Fjordene strekker seg inn mot henholdsvis Flekkefjord og Kvinesdal, med enkelte mindre fjordformer som den mellom Varnes og Listeid. Ytterst i øst ligger Listalandet, som en tung landskapsform med høydedrag i nordre del, som stuper stedvis bratt ned i det skummende havet. Ytterst i sør flater Listalandet ut og går nærmest i ett med havet. Vest for Hidra ligger de mer markerte fjellmassivene mot Berrefjord, som ligner det man finner nord

på Lista. I motsetning til Lista flater dette landskapet ikke ut før det stuper i sjøen. På Siragrunnen finnes gode fiskemuligheter.

Vegetasjonsmessig faller Hidra innenfor det som har blitt kalt lynchseksjonen, der oseanisk lynch er dominerende og røsslyng dekker store arealer, både lynch, skog og myr.

Figur 5: Figuren illustrerer hovedlandskapsformene i det overordnede landskapet. Fjordarmene danner definerte landskapsrom, hvor markante kystlinjer danner de romlige avgrensningene. Skjærgården utenfor Kirkehamn og Rasvågen er karakteristiske for landskapstypene i området. Listalandet skiller seg tydelig fra det øvrige landskapet omkring, da det fremstår som flatt med et mindre tydelig skille mellom sjø og land. Flekkefjord by ligger innerst i fjordarmen og er klart definert av terrenget rundt. Byen har et typisk skjærnorsk bygningsmiljø. Kilde: grunnkart hentet fra Flekkefjord kommune.

4 Landskapsanalysen

Analyseområdet utgjør et areal på om lag 6250 daa.

I det følgende vil det landskapsmessige i analyseområdet bli beskrevet gjennom en avgrensning av 6 delområder.

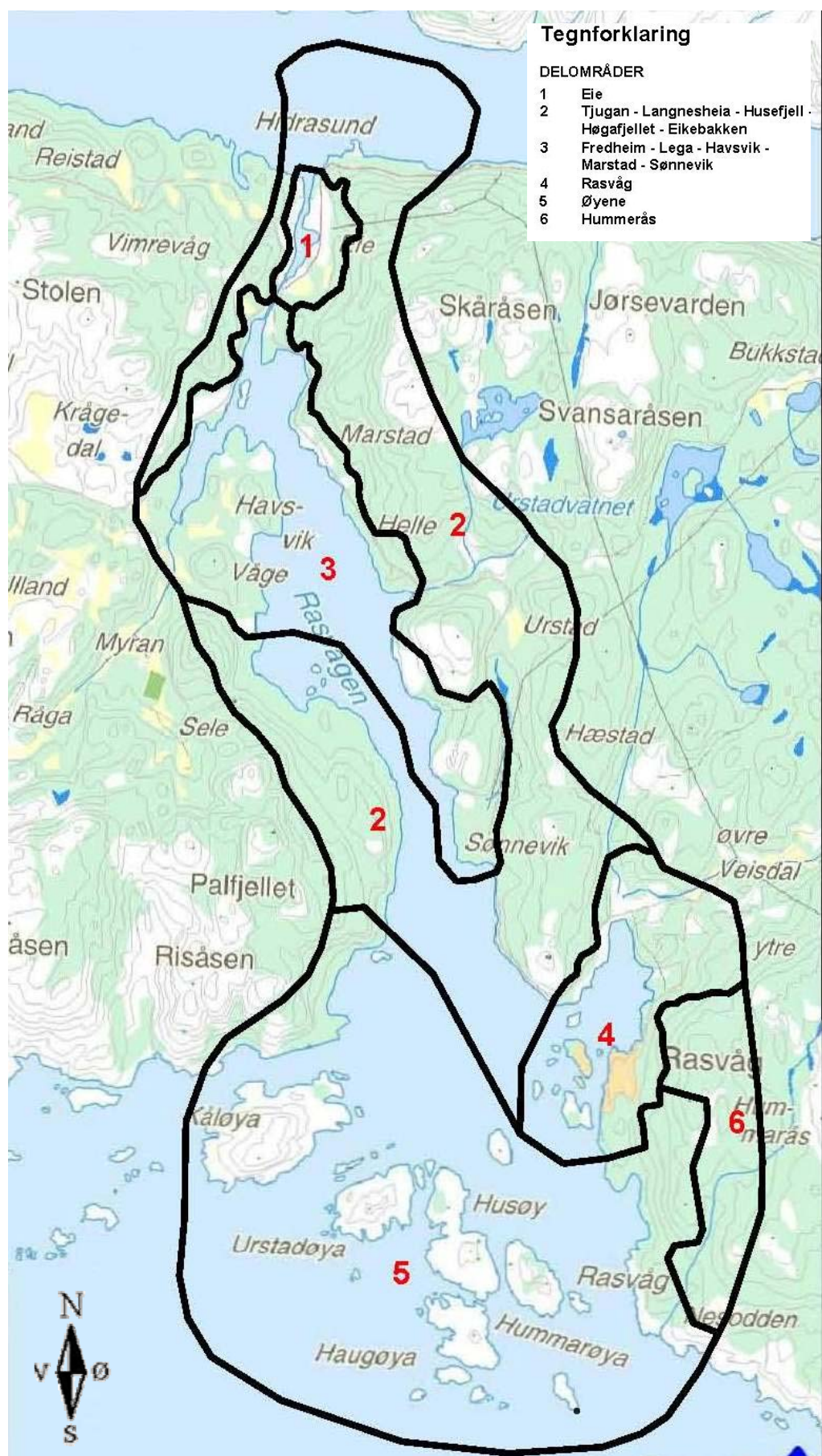
4.1 Inndeling i delområder

4.1.1 Kriterier for avgrensning

- Inndelingen skal synliggjøre fremtredende kjennetegn og karaktertrekk ved landskapet, samt sammenhengende landskapstrekk med lik uttrykksform.
- Det romlige og visuelle skal inkluderes med de funksjonelle avgrensninger, her spesielt knyttet til vegetasjon, bebyggelse og topografi.
- Delområdene skal i størst mulig grad kunne overføres og fungere i forhold til kommunedelplanen for kystsonen.

Figur 6: Området Eie og Rasvågen sett fra Kjørsfjell. Bak i horisonten kan det nokså flate Listlandet skimtes.
Foto: Google maps © Nils Olav Vågen

Figur 7: Oversiktskart over delområder i Rasvågen. Beskrivelsene av hvert delområde vil kunne nyttes som grunnlag for utforming av kommunedelplan for kystsonen i området. Kartet er ikke i målestokk. Kilde: grunnkart fra Flekkefjord kommune

4.2 Fastsetting av landskapskarakter

	Landskapskarakter - delområde 1. EIE	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Myrvannet midt i området danner en flate, hvor den sammen med Eiekanalen deler området i øst og vest. Mot nord åpner landskapet seg mot Hidrasundet. Området er klart definert av tilgrensede landskapsformer i delområde 2.	Stor
Vegetasjon	Øst i området er mindre arealer blitt brukt til innmarksbeite. Naturtypen rundt Eiekanalen og myrvannet har en nasjonal og regional viktig betydning. Landskapet rundt Eie er skogkledd med lågurt-eikeskog/hagemark.	Stor
Arealbruk og bebyggelse	Bebyggelsen er spredt på hver side av kanalen og er i liten grad i direkte kontakt med vann. Bebyggelsen består av en blanding av ulike bygningstyper: fra noe eldre bygninger som tidligere har vært småbruk, til boliger på 70 tallet og frem til moderne fritidsboliger. I sør er et trafikknutepunkt der fire hovedferdselsveier på øya møtes; fv. 469 til Lauvnes, fv 910 til Rasvåg, fv 916 til Kirkehamn og fv 908 til Reistad.	Stor
Kulturhistorien i landskapet	Området er et knutepunkt for ferdsel nord – syd, både før og etter kanalen. Det er gjort flere funn av steinøkser i området, som viser handel med blant annet vestlandet allerede i steinalder. Eldre bebyggelse er orientert mot maritime ressurser. Det er noen rester av gårdsbygninger i området. Vestsiden av Eie oppleves et homogent bygningsmiljø, hvor eldre hus er vedlikeholdt og nyere hus stedstilpasset. Klart skille mellom driftsbygning og bolig, spesielt i den eldre bygningsmassen. Østsiden av Eie oppleves som noe mindre homogent, med boliger av ulike tidsepoker, fra eldre bebyggelse til mer moderne bebyggelse uten noen klart definert stedstilpassing.	Middels
Kulturelle referanser	Sagnet om "Spøkelse på myra".	Liten
Romlig-estetiske forhold	Omkringliggende terreng i øst og vest rammer inn området i en konveks form, som danner et tydelig avgrenset landskapsrom. Kanalen og myrvannet er det sentrale landskapselementet i området. Bebyggelsens plassering, forsterker romvirkningen.	Stor
Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Myrvannet med stillestående vann og lite gjennomstrømning kan føre til gjengroing over tid. Gjennom selve kanalen er det mye strøm. Like nord for brua eroderer kanalen inn i tilgrensede terreng.	Middels
Jordbruk, annen utmarksbruk	Noen spor etter tidligere jordbruk/beitemark, men som nå er preget av gjengroing.	Liten

Bygge- og anleggsvirksomhet	Ingen vesentlige nyere tiltak	-
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Området er visuelt delt i to av Eiekanalen , men samtidig binder kanalen Rasvågen med Hidrasundet. Fjellene rundt Eie danner et lukket rom, og oppleves derfor som en romlig sammenheng. Tett vegetasjonen ned til bebyggelsen, gir et klart skille mellom natur og bebyggelse.	Stor
Funksjonelle	Fylkesvei 469 går igjennom området og danner et brudd på hver side av veien. Bebyggelsen oppleves som sammenhengende langs vei og kanalen.	Middels
Historiske	Før kanalen var deler av Eie et sammenhengende landområde. Etter kanalen kom i 1960 har den dannet et brudd i historien, og i landskapet. Spor av tidligere gårdsdrift har gått over til hageplener og lignende.	Stor
Nøkkelementer		
Naturskapte nøkkelementer	Myrvann midt i Eie er hekkeplass for ender.	Stor
Menneskeskapte naturelementer	Eiekanalen forbinder Hidrasundet med Rasvågen.	Stor
Landskapskarakter: Boligområde i et tydelig definert landskapsrom, med Eiekanalen som det sentrale landskapselementet. Kanalen deler området i to, men samtidig binder den sammen to sjøområder; Rasvågen og Hidrasundet. Bebyggelsen oppleves som sammenhengende langs vei og kanal, og forsterker romvirkningen i området. Naturtypen rundt Eiekanalen og myrvannet er av nasjonal og regional viktig betydning.		
		Eie sett fra brua over kanalen. Lukket landskapsrom med kanalen og myrvannet sentralt i området.

Eie sett fra vestsiden av området. Landskapsrommet avgrenses av fjellsiden, hvor bebyggelsens plassering tett opp til vegetasjonen forsterker romvirkningen.

Eie sett fra østsiden av området. Homogen bebyggelsesstruktur, hvor nyere bebyggelse er tilpasset den eldre. Bebyggelsen er plassert tett inntil bakenforliggende kolle.

Eiekanalen binder Hidrasundet med Rasvågen.

Eiekryset er øyas trafikk-
knutepunkt, hvor fire
hovedferdselsårer på Hidra
møtes.

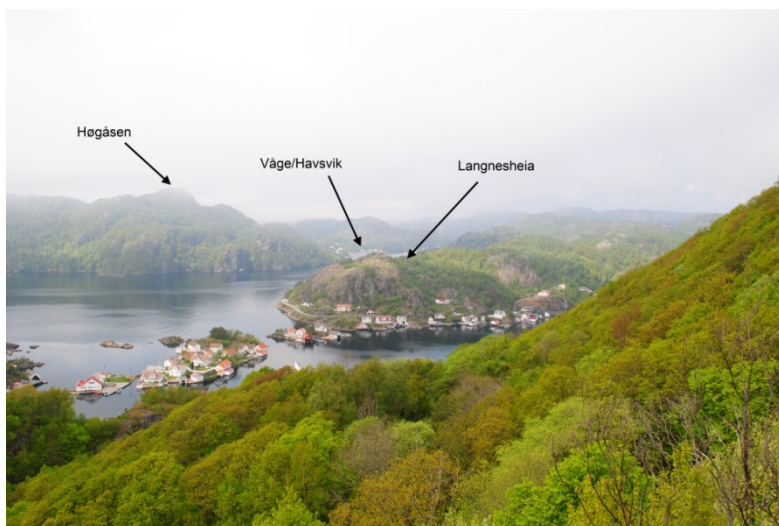
Eiekanalens utløp i Hidrasundet
nord i området. Kjørstfjell danner
en steil vegg på andre siden av
sundet.

	Landskapskarakter - delområde 2. TJUGAN – LANGNESHEIA – HUSEFJELL - HØGAFJELLET – EIKEBAKKEN	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Landskapet utgjør et fjellmassiv bestående av mindre koller og åsrygger på begge sider av Rasvågen. I nordøst utgjør landskapet fotenden av Høgafjellet. I vest er landskapet småkupert, hvor adskilte mindre koller stikker seg ut fra det bakenforliggende landskapet. Husefjell er en markant terrengform midt i delområdet. Området rundt Urstad er innland, uten kontakt med sjø. Langnesheia fremstår som en massiv fjellrygg. Området rundt Tjugan er kupert og ulendt terreng, med enkelte større topper som er noe fremtredende; slik som Høgåsen.	Stor
Vegetasjon	Vegetasjonen i området er preget av tett ung løvskog av bjørk, eik, samt innslag av alm/lind. Stedvis bart fjell med lynghei. Området rundt Urstad er skogkledt med lysninger av gressletter. Langnesheia har lite vegetasjon spesielt mot sør.	Middels
Arealbruk og bebyggelse	Områdene nord for Urstad, på Husefjell og rundt Tjugan er ubebygd. Ved Urstad er det spredt bebyggelse langs fylkesvei 910 og på naturlige hyller i fjellet. Boligene er i hovedsak nyere type bebyggelse, men med innslag av eldre bebyggelse i form av tidligere gårdsbygninger. Vest i området, på Langnesheia er det langs fylkesveien noen båthus og fritidsboliger. Nord for Tjugan, i Legevika er det sjønær bebyggelse, som båthus og fritidsbebyggelse av nyere type.	Stor
Kulturhistorien i landskapet	Gradvis overgang til gjengroing i takt med opphør av beite og intensiv hogst. Spor etter kystbondens møysommelige dyrking av spredte åkerlapper er synlige. Enkelte steder er det kun ryddingsrøyser og påfallende utjevnet terreng under gjengrodd skog.	Middels
Kulturelle referanser	Viser aktivitet fra steinalder frem til i dag, ved bl.a. bekreftede funn av flintøkser på Urstad, på nord og sydsiden av Snikkerodden og vrak av klinkbygd fartøy.	Liten
Romlig-estetiske forhold	Området har et ensartet uttrykk, med massivt og ulendt terreng. Området danner rammen rundt landskapsrommet i indre deler av Rasvågen. Husefjell fremstår som et visuelt orienteringspunkt i landskapet. Området rundt Tjugan har en klar avgrensning mellom sjø og land, der terrenget stiger bratt opp av vannet. Langnesheia har tydelig lengderetning nord-sør.	Stor

Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Gjengroing av nedre del av åssidene på Husefjell, Langnesheia og Tjugan. Ordinære årstidsvekslinger.	Liten
Jordbruk, annen utmarksbruk	Ved Urstad er det gjengroing av tidligere beite- og jordbruksmark.	Liten
Bygge- og anleggsvirksomhet	Ikke observert	-
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Tjugan og Langnesheia har et sammenhengende landskap fra sjø til hei i form av skogkledt terreng. På østsiden er det et klart brudd i overgangen fra sjø til hei. Bebyggelsen ligger helt nede ved sjøen, og skogen i bakkant har et tett vegetasjonsdekke som tynnes ut mot toppene. Rasvågen deler området i to, og oppleves som et romlig brudd med tydelige fjellformasjoner på hver side av fjorden.	Stor
Funksjonelle	Fylkesvei 910 går igjennom deler av området i øst. I vest er det ingen veiforbindelser. I øst er det klart brudd i overgangen mellom bebyggelse og natur mot delområde 3.	Middels
Historiske	Kommunikasjonslinjer langs sjø/vann.	-
Nøkkelelementer		
Naturskapte nøkkelelementer	Høgafjell og Husefjell er fremtredende høyder i landskapet, og kan ses fra store deler av Rasvågen.	Stor
Menneskeskapte naturelementer	Mindre synlig mast på Langnesheia.	liten
Landskapskarakter: Skogkledt kupert terreng, med et ensartet og massivt uttrykk. Husefjell fremstår som et orienteringspunkt i landskapet. Landskapet med tydelige fjellformasjoner på begge sider av fjorden, danner avgrensningen av det visuelle landskapsrommet i Rasvågen.		
 Tjugan sett fra Langnesheia. Kåløy helt til venstre i bildet. Kupert terreng med massivt uttrykk og stor grad av urørthet.		

Husefjell til venstre og Høgåsen til høyre. Tydelige fjellformasjoner som er synlige fra store deler av Rasvågen.

Langnesheia sett fra Hummerås. Landskapet vendt mot havet er nokså vegetasjonsfattig, mens det i indre deler er preget av stedvis tett løvskog. Hvasvik og Våge kan skimtes bakenfor Langnesheia.

Husefjell sett fra Havsvik. Fjellformasjonen fremstår som et orienteringspunkt i landskapet. Hyttebebyggelsen skimtes nede til høyre i bildet.

	Landskapskarakter - delområde 3. FREDHEIM – LEGA – HAVSVIK – MARSTAD – SØNNEVIK	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Området omfatter strandlinjen i indre deler av Rasvågen. Området Ågenes – Havsvik – Våge utgjør en større landfast odde, med mindre skogkledde koller som danner et småkupert landskap. Området fra Marstad til Vaulevik har smal strandlinje, med stigende terreng i uregelmessige formasjoner.	Stor
Vegetasjon	Store eiketrær danner rammen rundt en åpen slette midt på odden ved Ågenes. Området fra Marstad til Vaulevik er skogkledt tett ned mot bebyggelsen. Enkelte områder med rik bakke.	Middels
Arealbruk og bebyggelse	Spredt sjønær bebyggelse. Fredheim, Lega og Vonheim utgjør tre mindre klynger innerst i fjorden. Bebyggelsen er knyttet nært til sjøen er av nyere og eldre type bebyggelse, bestående av boliger, fritidsbebyggelse, båthus og offentlige bygg som skole og barnehage. På odden er det spor av tidligere gårdsbruk, spredt på 3 "gårdstun"; Våge, Havsvik og Ågenes. Felles for områdene er at hovedhuset i hovedsak er knyttet til sjøen, og hvor låve og driftsbygning er lagt mer inn på land. Bebyggelsen er av eldre karakter, med innslag av moderne fritidsboliger og eneboliger. Området rundt Marstad er tett bebygd, og består av boliger og fritidsbebyggelse av både eldre og nyere type. Bygningsmassen ligger langs fylkesvei 910 som følger sjølinjen. I området ved Sønnevik er bebyggelsen mer spredt, med boliger og fritidsbebyggelse av nyere og eldre type. Den eldre bebyggelsen ligger langs sjøen, mens nyere type er mer spredt og plassert på en høyde.	Stor
Kulturhistorien i landskapet	Lokal byggeskikk ivaretas med vedlikehold av eksisterende bebyggelse, samt stedstilpasning av ny bebyggelse. Innslag av mer moderne bygg innimellom. Gårdstunbebyggelse på Våge og Ågenes.	Stor
Kulturelle referanser	I Havsvik og på Ågenes er det funnet haug med form og beliggenhet som gravhaug, mulig naturskapt kantsteingrav. Ved Åsly skal det ha vært en Heller som folk ikke torde gå forbi. Spredte funn av steinredskaper.	Middels
Romlig-estetiske forhold	Området har stor visuell kontakt med sjøen med et ensartet uttrykk. Området ved Fredheim fremstår som et laguneaktig landskapsrom innerst i Rasvågen. Bebyggelsen er et fremtredende element i området.	Stor

Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Ordinære årstidsvariasjoner.	Liten
Jordbruk, annen utmarksbruk	Gjengroing av beitemark i hele området.	Liten
Bygge- og anleggsvirksomhet	I området Marstad til Vaulevik er det noe byggeaktivitet i form av nye boliger og fritidsbebyggelse.	Liten
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Bebyggelsen på begge sider av Rasvågen, danner brudd i overgangen mellom land og vann. Odden i vest stikker ut i fjorden og danner en stille lagune ved Fredheim, som bryter noe med det øvrige landskapsrommet i Rasvågen.	Middels
Funksjonelle	Fylkesvei 910 går igjennom området i øst og vest. Klart brudd i overgangen mellom bebyggelse og skogkledt natur.	Middels
Historiske	Tunstrukturen på Ågenes, Havsvik og Våge gjenspeiler gamle husmannsplasser.	Stor
Nøkkelelementer		
Naturskapte nøkkelelementer	Laguneaktig landskapsrom ved Fredheim.	Middels
Menneskeskapte naturelementer	Øyas barneskole og barnehage er fremtredende i sin funksjon.	Liten
Landskapskarakter: Sjønær bebyggelse på begge sider av Rasvågen. Veksler mellom spredt og tett bebyggelsesstruktur, men fremstår med et ensartet uttrykk. Landskapsrommet ved Fredheim bryter noe med det øvrige landskapsrommet i Rasvågen, da det fremstår som en mer stille lagune i et delvis lukket landskapsrom.		
		Våge sett fra fjorden, med Høgåsen i bakkant. Bebyggelse av eldre karakter i gårdstun, hvor hovedhusene er hvite og uthusene/drifftsbygningene er røde.

Området Lega - Fredheim fremstår som en stille lagune i et delvis lukket landskapsrom.

Marstad, tett bebyggelse mot sjøen, med heiene som danner et bakteppe. Gir et klart skille mellom bebyggelse og natur.

Vaulevik med enkelte fritidsboliger og båthus. Fjellformasjonen Husefjell er fremtredende i bakkant av bebyggelsen. Havsvik kan skimtes helt til venstre i bildet.

	Landskapskarakter - delområde 4. RASVÅG	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Bratt stigende terreng fra sjøen. I indre deler av vågen er terrenget noe slakere. Landskapet fremstår som ulendt.	Stor
Vegetasjon	Vegetasjonen er tett ned mot bebyggelsen, hvor ung eikeskog dominerer. Undervegetasjon er i hovedsak kratt.	middels
Arealbruk og bebyggelse	Noe spor etter kulturlandskap og tidligere gårdsdrift inne i området. Hidra's andre tettsted med mye bebyggelse. Bebyggelsen er tett langs sjøen og noe mer spredt lenger fra sjøen, og består i hovedsak av boliger og båthus, samt noe næring. Langs sjøen er bebyggelsen i hovedsak av eldre karakter, mens det lenger inne i området er noe nyere bebyggelse. Fylkesvei 910 går gjennom området og stopper helt ytterst i Rasvåg. Holmene er også bebygde med eldre båthus og boliger.	stor
Kulturhistorien i landskapet	Området har sammen med Kirkehamn fungert som maritimt senter helt tilbake til vikingtiden. Beliggenhet har vært bestemmende for bruk, mens bruken i sin tur har preget landskapet. Posthus og butikk på holmene vitner om kystrettet virksomhet og kommunikasjonslinjer som var rettet mot havet. Lokal byggeskikk er opprettholdt og godt ivarettatt. Havna er kategorisert som en viktig havn på lik linje med Kirkehamn, Breifjord og Åna. Tidligere loshytta med kompassrose ligger ytterst i Rasvåg.	Stor
Kulturelle referanser	Funn av flintøks i området.	Liten
Romlig-estetiske forhold	Tettstedet Rasvåg danner et delvis lukket landskapsrom mellom de steile fjellsidene. Bebyggelsen oppleves som et homogent og idyllisk sørlandsmiljø, og fremstår som et sentralt element i landskapsbildet.	Stor
Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Fjellmassivet har gjengroing på nedre deler av fjellsidene mot bebyggelsen.	Liten
Jordbruk, annen utmarksbruk	-	-

Bygge- og anleggsvirksomhet	Noe byggevirkksomhet i form av boliger og fritidsbebyggelse. Eksisterende bygg restaureres og nye bygg tilpasses eksisterende bygningsmiljø.	Middels
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Massive åsrygger og mindre fjellformasjoner danner en sammenhengende ramme rundt tettstedet. Området fremstår som et delvis lukket landskapsrom, hvor indre deler av Rasvåg fremstår som en lagune i rommet. De bebygde holmene i sør åpner kontakten mot fjorden og havet utenfor.	Stor
Funksjonelle	Veisevågen danner også et skille med bebyggelse på hver side av vågen. Veien følger stort sett terrenget og bebyggelsen er lagt i nærheten av vei og sjø.	Middels
Historiske	Rasvåg var tidligere et fiske og jordbrukssamfunn. Fisket har gått over til fiskeoppdrett (men ikke i dette området) og jordbruket er avskaffet. Næringen som finnes i området er innen reiseliv med utleie av hytter.	Middels
Nøkkelementer		
Naturskapte nøkkelementer	Laguneaktig område i Veisevågen – indre våg	Stor
Menneskeskapte naturelementer	Bebyggelse på holmene gir fremtredende bygningselementer.	Stor
Landskapskarakter: Tettsted med sjønær bebyggelse. Lokal byggeskikk er opprettholdt og området oppleves som et homogent og idyllisk sørlandsmiljø. Bebyggelsen er et viktig element i landskapsbildet. Massive åsrygger og mindre fjellformasjoner danner en sammenhengende ramme rundt et delvis lukket landskapsrom, hvor holmene i sør åpner kontakten med fjorden og havet utenfor.		
		Holmene med tett bebyggelse ute i Rasvågen danner en lun og stille lagune innenfor. Langnesheia og Hummerås danner en sammenhengende og markant bakvegg til bebyggelsen.

Sett fra Veisevågen, innerst i Rasvåg. Tett bebygde holmer danner avslutning av tettstedet Rasvåg mot fjorden. I bakgrunnen er Kålløy til høyre i bildet

Veisevågen sett fra ytre deler av Rasvåg. Bebyggelsen ligger tett mot fjorden, mens den er noe mer spredt opp i fjellsidene.

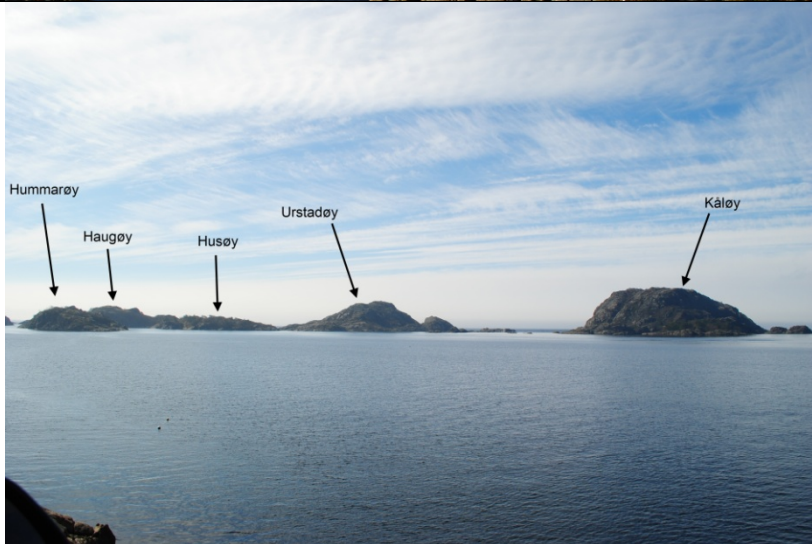
	Landskapskarakter - delområde 5. ØYENE	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Øyene har fremtredende terrengformer. Strandsonen på øst og vestsiden av Rasvågen fremstår som bratt og ulendt med et massivt uttrykk.	Stor
Vegetasjon	Mye bart fjell med enkelte innslag av løvskog. I enkelte områder på Husøy er det etablert kulturbeite.	Stor
Arealbruk og bebyggelse	Ved Sandvika – Neset er det enkelte fritidsboliger ved sjøen. Minimalt med bebyggelse på øyene, kun noen eldre driftsbygninger. Området er en del av landskapsvernområdet for kystsonen.	Liten
Kulturhistorien i landskapet	På Kålløy ble landrevne sjøfolk med fare for at de hadde feil tro eller sykdommer, gravlagt i ei myr. På toppen av Husøy er det hugget kompassrose fra 1727. På høyereliggende svaberg på Nesodden sies det at det skal være en kongegrav.	Liten
Kulturelle referanser	-	-
Romlig-estetiske forhold	Øyene danner markante terrengformasjoner i sjøen, og avgrenser det visuelle landskapsrommet inne i Rasvågen.	Stor
Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Gjengroing av fjellsidene i øst og vest.	Liten
Jordbruk, annen utmarksbruk	Vedlikehold av kulturbeite på øyene og i nedre deler av fjellsidene ned mot sjøen i øst. Villsau beiter her året rundt.	Stor
Bygge- og anleggsvirksomhet	Ingen bygge- og anleggsvirksomhet i området.	-
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Kupert terreng med lite vegetasjon. Selv om det er separate øyer, oppleves de som en sammenhengende øygruppe.	Stor
Funksjonelle	Kulturbeite på enkelte av øyene og ned mot sjøen i øst, hvor villsauer går året rundt og vedlikeholder kulturlandskapet.	Stor
Historiske	Har også tidligere fungert som beite for husdyr og dette videreføres for å bevare kulturlandskapet. På Husøya er det hugget inn en kompassrose fra 1700-tallet.	Stor
Nøkkelelementer		
Naturskapte nøkkelelementer	Øyene i sjøen er fremtredende terrengformasjoner.	stor
Menneskeskapte naturelementer	Deler av området brukes til kulturbeite for villsau.	stor

Landskapskarakter:

Fremtredende øygruppe, med markante terrengformer som er karakteristiske for det omkringliggende kystlandskapet. Øyene er godt synlige fra store deler Rasvågen, og danner en romlig avgrensning av landskapsrommet inne i fjorden. Kulturlandskapet ivaretas som kulturbeite for villsau. Området er en del av et større landskapsvernområde i kystsonen.

Øyene sett fra ytre deler av Rasvåg.

Øyene sett fra veien ved Langenenesheia.

Øyene sett fra utisiktpunkt på Hummerås.

	Landskapskarakter - delområde 6. HUMMERÅS	
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning (stor-middels-liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Området er en del av en åsrygg som danner rammen rundt tettstedet Rasvåg. Landskapsformen fremstår som massivt og ulendt, med et ensartet uttrykk.	Stor
Vegetasjon	Tett skogkledt område som forsterker landskapsformen.	Stor
Arealbruk og bebyggelse	Lite bebyggelse i området, som i hovedsak er lokalisert på toppen av åsryggen. Bebyggelsen omfatter tidligere gårdsbruk som i dag brukes til fritidsbolig, samt noe spredt fritidsbebyggelse. Veiforbindelse fra fylkesvei 910. Spor av kulturlandskap rundt gårdsbruk.	Middels
Kulturhistorien i landskapet	På høyden syd for Rasvåg er det hugget to kompassroser. Flere funn av flintrester, en øks, samt en Heller med plass til en person. Typisk eldre gårdsbebyggelse samlet rundt et tun.	Middels
Kulturelle referanser	-	-
Romlig-estetiske forhold	Massiv åsrygg, med utsiktspunkter i fjellsiden med flott utsikt utover Rasvågen og sjøen utenfor. Bebyggelsen i tun på toppen av åsen er lite synlig fra fjorden.	Stor
Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Gjengroing av fjellmassivet.	Liten
Jordbruk, annen utmarksbruk	-	-
Bygge- og anleggsvirksomhet	Noe utbygging i nordlige deler av området	Liten
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Gårdstunaktig med samlet bygningsmasse.	Middels
Funksjonelle	Adskilt fra bebyggelsen i Rasvåg ved at det ligger på en høyde/platå.	Middels
Historiske	Tidligere gårdsbruk som i dag blir brukt til fritidsbebyggelse. Ingen tegn på aktiv gårdsdrift. Kommunikasjonslinjer ned mot sjøen.	Middels
Nøkkelelementer		
Naturskapte nøkkelelementer	-	-
Menneskeskapte naturelementer	-	-

Landskapskarakter:

Kupert terreng, med bebyggelse i tun inne på høyde over Rasvåg. Landskapsformen forsterkes av det tette vegetasjonsdekket, men gjør området utilgjengelig. Bebyggelsen danner et gårdstunaktig landskapsrom med tett vegetasjon rundt. Området har utsiktspunkter i fjellsiden, hvor store deler av Rasvåg og fjorden utenfor kan beskes.

Gammelt gårdstun på toppen av Hummerås. Bygningene brukes i dag til fritidsboliger. Området er lite synlig fra Rasvågen, trolig grunnet det tette vegetasjonsdekket i området.

Spredt fritidsbebyggelse på toppen av Hummerås.

Utsikt fra Hummerås utover tettstedet Rasvåg. I det fjerne kan man skimte bebyggelsen i Havsvik, Våge og lengst inne i fjorden Lega. Tjuga og Kåløy danner en markant avgrensning på andre siden av fjorden.

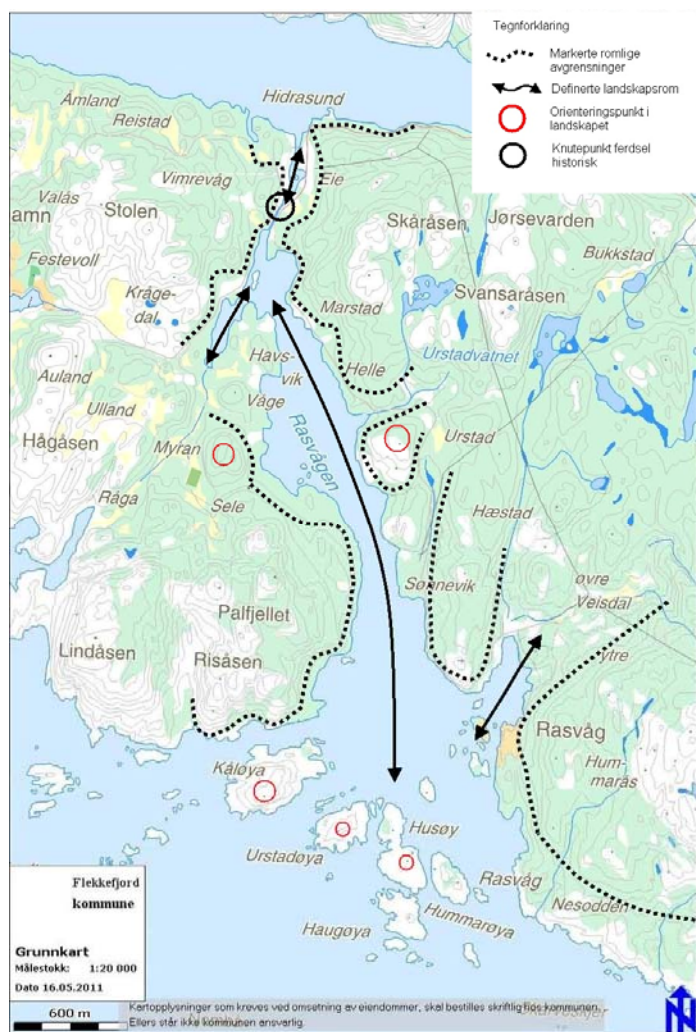
4.3 Helhet og sammenheng på tvers av delområder

Ser en området i Rasvåg under ett, oppfattes det som et helhetlig landskapsrom, men allikevel er det sammensatt av ulike landskapstyper; småkupert terreng, sjønær bebyggelse og øyene. Fjellsidene på begge sider av fjorden og øyene danner avgrensningen av det visuelle landskapsrommet i Rasvågen. Den sjønære bebyggelsen i indre deler av fjorden, danner mindre landskapsrom som defineres med utgangspunkt i bebyggelsestyper og struktur. Eie skiller seg noe fra landskapet omkring, da dette oppfattes som mer lukket landskapsrom hvor kanalen deler området i to, og bebyggelsen forsterker romdannelsen ved at den er plassert i utkanten av området tett opp mot vegetasjonen og fjellsiden. Området rundt Fredheim og indre deler av tettstedet Rasvåg skiller seg også noe fra det overordnede landskapsrommet, da disse fremstår som stille lagune i et delvis lukket landskapsrom.

De fysiske rammene for analyseområdet er i stor grad gitt av fremtredende landskapsformer, vegetasjonsinnramming og bebyggelsesstruktur.

Området har flere orienteringspunkter i form av fremtredende terrengformer som Husefjell, Høgafjell og øyene ut mot havgapet. Spesielt Husefjell er synlig fra store deler av Rasvågen.

Eiekrysset er et viktig ferdselsknutepunkt, både på vann og på vei. All trafikk på Hidra går gjennom dette krysset.

Figur 8: Kartfremstilling av helheter og sammenhenger ut over delområdene. Kilde: grunnkart fra Flekkefjord kommune.

5 Verdivurdering

Med landskapets verdi menes den verdien som tillegges landskapskarakteren som er satt for hvert enkelt delområde i kap 4.2. Verdien settes med utgangspunkt i et sett verdikriterier som skildrer ulike forhold som gir området verdi. Gjennom bruken av kriteriene kommer summen av landskapskarakterens verdier fram.

Følgende verdikriterier brukes i verdivurderingen:

Mangfold og variasjon beskriver om landskapet er innholdsrikt, om det har variasjon i både form og innhold, funksjoner og historier, eller om det er mange ulike enkeltelementer som preger landskapet.

Tidsdybde og kontinuitet beskriver hvor mye av den kulturhistoriske utviklingen som er synlig i landskapet, synligheten av den historiske utviklingen gjennom flere epoker eller om synligheten av de aktive naturprosessene i landskapet.

Helhet og sammenheng beskriver om landskapet er preget av større sammenhengende naturområder, om det er en del av viktige natursammenhenger, om det er tydelig sammenheng mellom ressursgrunnlaget og bruk/aktivitet/bosetting eller om landskapet har preg av helhet, harmoni og konsistens.

Brudd og kontrast beskriver om landskapet inneholder brudd og kontraster, og om disse bidrar til å belyse landskapets utvikling. Brudd og kontraster kan være menneskeskapte eller naturgitte.

Tilstand og hevd beskriver om landskapet er holdt i hevd og vel skjøttet, eller er landskapet i forfall eller forringet gjennom mangel på drift, skjøtsel og vedlikehold.

Inntrykkstyrke og intensitet beskriver om landskapet tiltrekker seg spesiell oppmerksomhet, om det er forhold ved landskapet som har særlig kraft og dominans.

Lesbarhet beskriver om landskapets utvikling og innhold er lett å forstå, om sammenhengene er tydelige eller om landskapet har pedagogisk potensial dvs. om det er lett å formidle.

Tilhørighet og identitet beskriver om folk har sterk tilhørighet til landskapet (lokalt/regionalt/på landsbasis). Dette kan være gjennom historie eller hendelser, eller geografiske kjennetegn/landemerker.

Verdivurderingen presenteres på en femdelt verdiskala fra en til fem stjerner, der fem stjerner representerer høyest verdi.

Basert på vurderingen av hvert enkelt verdikriterium, gjøres en samlet vurdering av verdi for hele delområdet. Dette vil være en skjønnsmessig vurdering, basert på hvordan de ulike verdikriteriene vektas. Vektingen kan være forskjellig for de ulike delområdene. For å sikre etterprøvbare, gis den fastsatte verdien en klar begrunnelse.

5.1 Delområde 1. EIE

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon			X			Ensartet landskap med lite variasjon, tiltross for at Eiekanalen deler området i to. Knutepunkt både på land og på vann.
Tidsdybde og kontinuitet			X			Kanalen er et tydelig brudd i landskapet så vel som historisk sett. Synlig gjengroingsprosess i området.
Helhet og sammenheng				X		Området skiller seg ut fra det øvrige landskapet omkring. Tydelig landskapsrom gjør at Eie oppleves som helhetlig, og bebyggelsens plassering forsterker romvirkningen.
Brudd og kontrast				X		Brudd ved bygging av kanalen, et menneskeskapt element som bidrar til å belyse utviklingen og har stor betydning for Hidra. Kontrast mellom land og vann.
Tilstand og hevd			X			Beitemarken i området er gjengrodd, men bygningsmassen bidrar til at området holdes i hevd.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft		X				Ingen landskapstrekk som tiltrekker seg spesiell oppmerksomhet.
Lesbarhet			X			Kanalen binder sjøen og fjorden sammen, knutepunkt med veiene som møtes, bebyggelsen omkranser det hele. Tydelige sammenhenger som er lette å formidle.
Tilhørighet og identitet			X			Lokal tilhørighet.
Delområdets verdi: Middels verdi						
Begrunnelse for delområdets verdi: Eiekanalen er et sentralt landskapselement som skaper et brudd både historisk og samferdselsmessig. Området representerer et kommunikasjonsknutepunkt på vann nord-syd og på vei øst-vest. Tydelig definert landskapsrom hvor bebyggelsen forsterker inntrykket.						

5.2 Delområde 2. TJUGAN – LANGNESHEIA – HUSEFJELL - HØGAFJELLET- EIKEBAKKEN

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon				X		Området er preget av markante terrengformer som varierer med tett vegetasjon og bart fjell. Landskapet fremstår som ensartet, men med fremtredende enkeltelementer.
Tidsdybde og kontinuitet		X				Kulturhistorisk utvikling er lite synlig i landskapet. Området er preget av naturlig gjengroing.
Helhet og sammenheng			X			Helhetlig uttrykk, med sammenhengende skogkledt landskap.
Brudd og kontrast				X		Fjorden i senter av landskapsrommet står i kontrast til bratt stigende terreng på begge sider av fjorden. Bebyggelse langs sjølinjen danner brudd i overgangen mellom sjø og fjell.
Tilstand og hevd		X				Store deler av området fremstår som ulendt og styres av naturlige prosesser. Gjengroing av tidligere beitemark.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft				X		Helhetlig kupert landskap som tiltrekker seg stor oppmerksomhet.
Lesbarhet			X			Landskapets formasjoner og ensartede uttrykk gjør det lett å lese og formidle.
Tilhørighet og identitet			X			Begrenset tilgjengelighet til området grunnet gjengroing og ulendt terreng, gir liten tilhørighet til landskapet.
Delområdets verdi: Stor verdi						
Begrunnelse for delområdets verdi: Ensartet landskap som danner rammen rundt landskapsrommet i Rasvågen. Fremtredende enkeltelementer som fjelltoppene Husefjell og Høgafjell, og variasjonen mellom tett vegetasjon og bart fjell gir området mangfold. De steile fjellsidene står i kontrast til den stille vågen. Delområdets verdi knytter seg først og fremst til dets funksjon i en større landskapssammenheng.						

5.3 Delområde 3. FREDHEIM – LEGA – HAVSVIK – MARSTAD - SØNNEVIK

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon				X		Området utgjør strandlinjen i indre del av Rasvågen, hvor sjønær bebyggelse er dominerende. Ulik struktur, tetthet og type på bebyggelsen gir likevel landskapet en viss grad av variasjon og mangfold.
Tidsdybde og kontinuitet			X			Kulturhistorisk utvikling blir ivaretatt gjennom videreføring av lokal byggeskikk.
Helhet og sammenheng				X		Spred sjønær bebyggelse med klart avgrenset overgang til bakenforliggende terreng, gir området et helhetlig uttrykk.
Brudd og kontrast			X			Fylkesveien som går gjennom området oppleves som klar kontrast til bebyggelsen og skogkledt natur. Bebyggelsen danner et menneske-skapt skille mellom sjø og land.
Tilstand og hevd				X		Bebyggelsen bidrar til at området holdes i hevd.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft			X			Ingen ekstreme landskapstrekk tiltrekker seg spesiell oppmerksomhet. Landskapsrommet med spredt bebyggelse gir likevel en sterk opplevelse av tradisjon og historie når man ferdes i det.
Lesbarhet			X			Området kan benyttes pedagogisk til å formidle sammenhengen mellom naturgrunnlag og ressursutnyttelse.
Tilhørighet og identitet				X		Lokal tilhørighet. Landskapsformen med fjorden og det steile landskapet som brytes opp av bebyggelsen helt ned til sjøen, knytter i stor grad folks identitet til landskapet.
Delområdets verdi: Stor verdi						
Begrunnelse for delområdets verdi: Området er preget av sjønær bebyggelse som omkranser indre deler av Rasvågen. Bebyggelsen fremstår som variert, men gir området likevel et helhetlig uttrykk. Bebyggelsen danner et menneskeskapt skille mellom sjø og land, som gir en klar avgrensning/overgang til bakenforliggende terreng. Området er lavereliggende og har ingen ekstreme landskapstrekk som tiltrekker seg spesiell oppmerksomhet.						

5.4 Delområde 4. RASVÅG

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon				X		Sjønært, bratt stigende landskap med tett bebyggelse. Ulik tetthet og struktur på bebyggelsen gir området variasjon og mangfold.
Tidsdybde og kontinuitet					X	Området har stor tidsdybde, som vises både i landskap og bebyggelse. Bruken har preget landskapet, og området vitner om kystrettet virksomhet og at ferdselslinjene var rettet mot havet. Holmene inne i vågen er tett bebygde. Lokal byggeskikk er opprettholdt og godt ivaretatt.
Helhet og sammenheng				X		De markante landskapsformene danner en sammenhengende og helhetlig ramme rundt tettstedet.
Brudd og kontrast				X		Tett sjønær bebyggelse står i sterk kontrast til det steile landskapet omkring.
Tilstand og hevd			X			Tidligere fiske og jordbrukssamfunn er avskaffet, og næringen som finnes i området i dag er innen reiseliv. Bebyggelsen bidrar til at området holdes i hevd.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft					X	Et homogent og "idyllisk sørlandsmiljø", avgrenset av steile fjellvegger gjør at området tiltrekker seg stor oppmerksomhet.
Lesbarhet			X			Området kan benyttes pedagogisk til å formidle sammenhengen mellom naturgrunnlag og ressursutnytting.
Tilhørighet og identitet				X		Lokal og regional tilhørighet.
Delområdets verdi: Svært stor verdi						
Begrunnelse for delområdets verdi: Tettstedet oppfattes som homogent og "idyllisk sørlandsmiljø" med stor tidsdybde, som tiltrekker seg stor oppmerksomhet. De markante sammenhengende landskapsformene omkring definerer tettstedets utstrekning og beliggenhet. De tett bebygde holmene danner en avgrensning av landskapsrommet. Lokal byggeskikk er godt ivaretatt.						

5.5 Delområde 5. ØYENE

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon					X	Området preges av urørhet og nakent fjell. Øyene gir Rasvågen variasjon og mangfold med sine karakteristiske terrengformer og utstrekning.
Tidsdybde og kontinuitet			X			Kulturlandskapet bevares ved at områdene videreføres som beitemark.
Helhet og sammenheng				X		Øyene oppleves som en helhetlig og sammenhengende øygruppe, som naturlig avgrenser landskapsrommet inne i Rasvågen.
Brudd og kontrast			X			De fremtredende terrengformene fremstår som ett brudd mellom fjorden og havet utenfor.
Tilstand og hevd			X			Deler av området på land og på enkelte av øyene er kulturbeite for villsau, som holder områdene i hevd.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft					X	Øyene har en fremtredende karakter, som tiltrekker seg stor oppmerksomhet. Området er en del av et større landskapsvernområde.
Lesbarhet				X		Den markante terrengformen gjør at landskapet er lett å lese og formidle.
Tilhørighet og identitet				X		Området er godt synlig på avstand, og utgjør en viktig del av Rasvågen og det omkringliggende kystlandskapet.

Delområdets verdi: Svært stor verdi

Begrunnelse for delområdets verdi:

Delområdet er godt synlig fra store deler av Rasvågen og havet utenfor. Øyene danner en romlig avslutning på landskapsrommet inne i fjorden. De markante terrengformene er karakteristiske for det omkringliggende kystlandskapet. Kulturlandskapet ivaretas som kulturbeite for villsau. Delområdet inngår i et større landskapsvernområde.

5.6 Delområde 6. HUMMERÅS

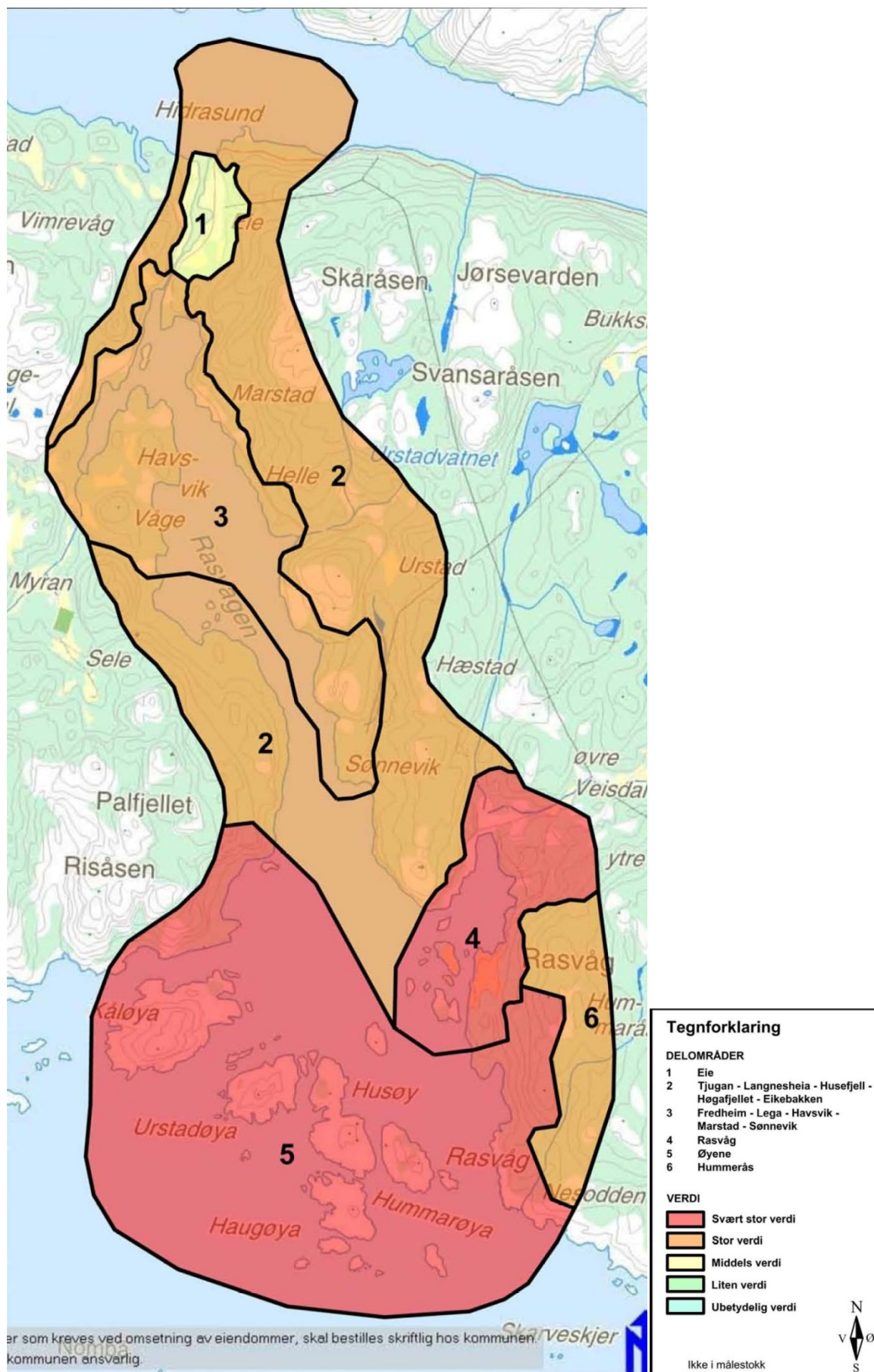

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon		X				Området er preget av tett vegetasjon med lite variasjon.
Tidsdybde og kontinuitet		X				Kulturhistorisk utvikling og aktive naturprosesser er lite synlige i landskapet.
Helhet og sammenheng				X		Den markante åsryggen utgjør en viktig del av den sammenhengende rammen rundt tettstedet Rasvåg.
Brudd og kontrast				X		Markant åsrygg med tett vegetasjon står i kontrast til bebyggelses-strukturen nede i Rasvåg.
Tilstand og hevd			X			Tidligere gårdsbruk inne i området brukes i dag som fritidsbolig. Gjengroing av fjellmassivet.
Inntrykkstyrke og utsagnskraft		X				Ingen ekstreme landskapstrekk tiltrekker seg spesiell oppmerksomhet.
Lesbarhet			X			Den tette vegetasjonen forsterker landskapsformen og gjør den lett å formidle.
Tilhørighet og identitet				X		Dårlig tilgjengelighet til deler av området gir lite tilhørighet til landskapet. Men området er godt synlig på avstand og utgjør en viktig del av fjellmassivet rundt tettstedet Rasvåg.

Delområdets verdi: Stor verdi

Begrunnelse for delområdets verdi:

Delområdet er godt synlig fra store deler av Rasvågen, og utgjør en viktig del av det sammenhengende fjellmassivet rundt tettstedet Rasvåg. Den tette vegetasjonen forsterker landskapsformen, men gjør området nokså utilgjengelig. Tidligere gårdstun og preg av spredt bebyggelse på høyden er tilbaketrukket og uten utsikt. I fjellsiden derimot har man flott utsikt utover store deler av Rasvågen, øyene og havet utenfor.

Figur 9: Kartfremstilling av delområdenes verdi.

6 Muligheter og begrensninger

6.1 Muligheter og begrensninger for ny bebyggelse

6.1.1 Delområde 1. Eie.

Området er i dag bebygd med ulike typer bebyggelse, fra gammel bebyggelse av stor verdi til nyere og mer moderne bebyggelse. Det ligger mulighet for ny bebyggelse i området, da spesielt i områder som tidligere har vært beite/dyrket mark og tiliggende skogområder som ligger nært opp til eksisterende bebyggelse. Eiekanalen og arealene rundt bør bevares og forbli ubebygd.

Bebyggelsen bør tilpasses området med tanke på landskapet og terrenget. Bebyggelse og anlegg plasseres slik at man unngår store skjæringer og fyllinger. Boligene plasseres ”i mellom” og rundt eksisterende bebyggelse, slik at man får en fortetting av området og unngår en spredt og oppdelt bebyggelse. For de områdene hvor eksisterende bebyggelse er av stor verdi, bør ny bebyggelse tilpasses denne med tanke på høyde, form og farge. *(For mer informasjon om vurdering av konsekvens for forslåtte utbyggingsområder på Eie, se kap 6.2.)*

6.1.2 Delområde 2. Tjugan-Langenesheia-Husefjell-Høgafjellet-Eikebakken.

Områdene er stort sett ubebygde, kun spredtvis bebyggelse på Urstad og langs sjøen på Tjugan. Landskapet er småkupert og skogkledt, og noen områder svært bratt og utilgjengelig. Området har lite infrastruktur som f.eks veier, noe som gjør områdene lite tilgjengelige. Ny bebyggelse i området bør plasseres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, da på Urstad. Fortetting av området vil da forsterke bebyggelsesstrukturen i området, samt at allerede opparbeidet infrastruktur kan brukes.

Nordøst for Langenesheia er det mulighet for ny bebyggelse, hvor man kan knytte seg til eksisterende vei på Håknuten/Urstad. Her bør bebyggelsen trekkes inn i terrenget, slik at man unngår siluettvirkning. Området har gode sol og utsiktsforhold. I de resterende store skogkledde områdene på østsiden av Rasvågen, bør ny bebyggelse underordne seg landskapet. I områdene på vestsiden av Rasvågen hvor naturen langs sjøen er uberørt, bør ikke utbygges.

6.1.3 Delområde 3. Fredheim-Lega-Havsvik-Marstad-Sønnevik

Områdene er bebygde i ulik grad. Noen steder er det tett bebygd (Marstad) mens andre steder er det mer spredt (Lega-Havsvik). Marstad er tett bebygd, men kan utbygges sporadisk med noen enkelte hus imellom eksisterende bebyggelse. Store utbyggingsområder og boligfelt synes ikke å være mulig i dette området.

På andre siden av Rasvågen, på Havsvik, Fredheim, Ågenes og Våge er det spredt boligbebyggelse, bestående av gammel og ny bebyggelse. Her finnes større udyrkede beitemarker, som kan nyttes til boligutbygging. Det er gode sol og utsiktsforhold, samt at infrastrukturen allerede er på plass. Eksisterende eldre bebyggelse langs sjøen kan forsterkes med ny bebyggelse tilpasset eksisterende, mens lengre inn på land kan det legges til rette for mer moderne boligbebyggelse.

På Sønnevik/Vaulevik og Urstadstrand er det spredt bebyggelse med ulik karakter og alder. Deler av området oppleves som uregelmessig med stor spredning av bebyggelsen, da særlig hyttebebyggelsen på Urstadstrand. Hyttebebyggelsen er likevel godt stedstilpasset med tanke på form og farge, og glir fint inn i terrenget. Området har mulighet for en fortetting, da det er gode sol og utsiktsforhold, samt at vei er opparbeidet. I området med hyttebebyggelse kan det fortettes, men terrengetilpasningen bør

videreføres slik at bebyggelsen blir lite synlig fra sjøen. For Sønnevik/Vaulevik kan det imellom eksisterende bebyggelse bebygges med enkelt boliger. Bebyggelsen bør plasseres slik at den forsterker områdenes bebyggelse og landskapsrom.

Eksempelvis bør fjelltopper unngås for utbygging for å hindre siluettvirkning. Utbygging langs sjøen bør plasseres i de områder hvor det allerede er utbygd, slik at disse områdene fortettes og forsterkes. Med dette unngås spredt og sporadisk bebyggelse langs sjøen. Bebyggelsen bør tilpasses lokal byggeskikk.

6.1.4 Delområde 4. Rasvåg

Hidras andre tettsted er tett utbygd. Den eldre delen av Rasvåg er tettest bebygd og det er lite rom for ny bebyggelse. Holmene i sjøen er også tett utbygd. Bebyggelsen i denne delen av Rasvåg oppleves som helhetlig og bør bevares slik. Innerste del av Rasvågen er det noe mer spredt bebyggelse, da særlig lenger inne på land. Det er allerede lagt til rette for utbygging i delområdets nordøstre hjørne mot Nedre Veisdal, som ligger utenfor analyseområdet. I denne randsonen er det mulighet for ny utbygging og fortetting. Det er gode sol og utsiktsforhold, samt at infrastruktur er på plass.

Ny bebyggelse bør legges lenger inn på land, og i de områder hvor det er mulighet for fortetting. Langs sjøen og blant den eldre bebyggelsen i Rasvåg bør det ikke bygges ut med ny bebyggelse. Skal det bygges noe nytt her må det tilpasses eksisterende bebyggelse i høyde, form og farge.

6.1.5 Delområde 5. Øyene

Øyene er ikke bebygd, kun et par små driftsbygning av eldre art i forbindelse med tidligere beitemark. Øyene ligger i landskapsvernområdet og er av svært stor landskapsmessig verdi. Terrengformen er kupert, med lite vegetasjon. Området bør videreføres som et viktig kulturlandskap med helårsbeitende sauer.

6.1.6 Delområde 6. Hummerås

Kupert terreng, med bebyggelse i tun inne på høyde over Rasvåg. Bebyggelsen danner et gårdstunaktig landskapsrom med tett vegetasjon rundt. I fjellsidene er det gode utsiktspunkter, med utsikt utover store deler av Rasvåg og fjorden utenfor.

Det kan mulig innpasses noen boliger og fritidsbebyggelse, men med avstand og hensyn til eldre gårdstunbebyggelse. Eksisterende vei opp til området er smal og krever oppgradering hvis dette området skal utbygges. Eventuell ny bebyggelse må vurderes nøye i forhold til synlighet, siluettvirkning og terrengtilpasning. Dette da åsryggen er en del av den sammenhengende rammen rundt Rasvåg, og er av stor betydning for det visuelle landskapsbildet i området. Bebyggelsen på Hummerås bør begrenses til å knytte seg til eksisterende vei og uutnyttede beiteområder og landskapsrom i området.

6.2 Vurdering av konsekvens av forslåtte utbyggingsområder på Eie

Forslått utbyggingsområde: EIE, nr. B1, B2 og B3

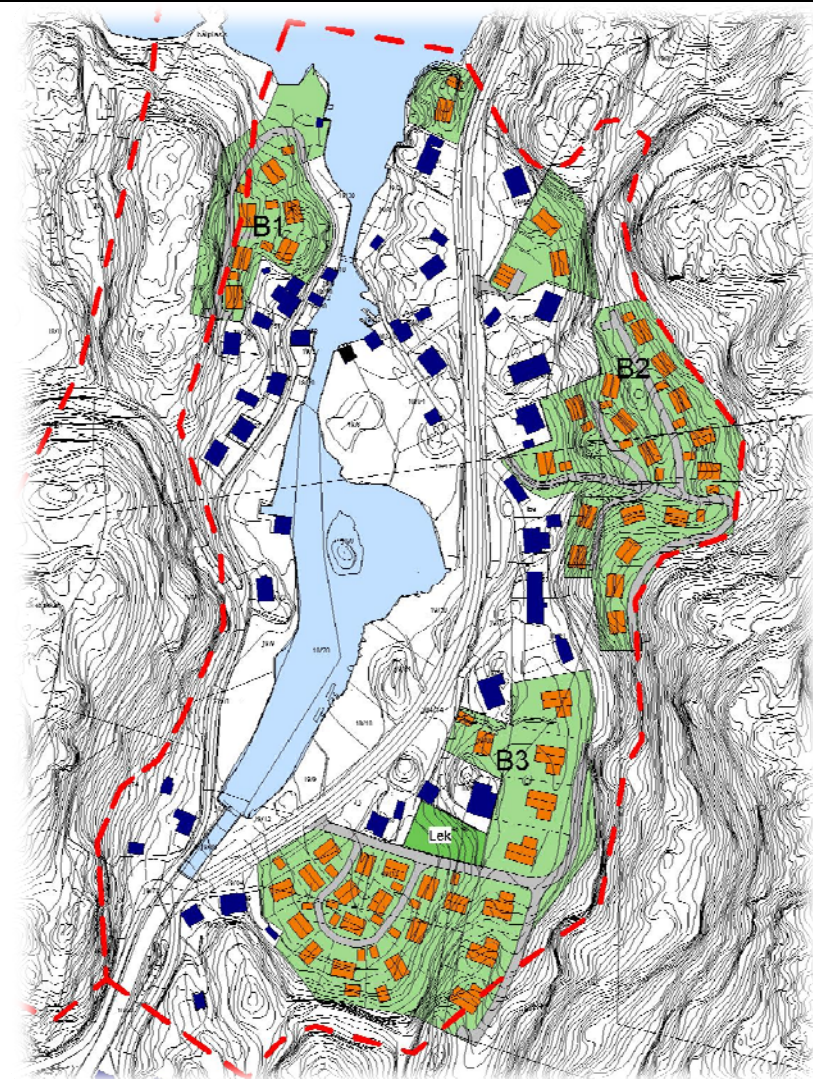
Konsekvens for landskapskarakteren i delområde 1 Eie

Foreslått utbyggingsområde. Boligutbygging Eie, B1 – B3.

Beskrivelse av utbyggingsområdet:

Arealformål: Bebyggelse og anlegg, boligbebyggelse.

31,8 daa, 40-50 enheter.

Boligfelt B1, B2 og B3.

Ny bebyggelse og tilhørende områder
er markert med oransje og grønt.

Eksisterende er mørkeblått.

Figur 10 Situasjonsskart delområde Eie

Figur 11 illustrasjon B1 (sett fra øst)

Figur 12 illustrasjon B2 og B3 (sett fra vest)

Landskapskarakter for delområdet Eie

Boligområde i et tydelig definert landskapsrom, med Eiekanalen som det sentrale landskapselementet. Kanalen deler området i to, men samtidig binder den sammen to sjøområder; Rasvågen og Hidrasundet. Bebyggelsen oppleves som sammenhengende langs vei og kanal, og forsterker romvirkningen i området. Naturtypen rundt Eiekanalen og myrvannet er av nasjonal og regional viktig betydning.

Beskrivelse av påvirkning på landskapskarakter:

- Direkte arealinngrep:
ca 16,8 daa skogmark og ca 15 daa tidligere dyrket/beitemark vil omgjøres til boligområde med internveier og tilførselsveier.

- Nærvirkning:
Bebyggelsen er plassert i nærhet til eksisterende bebyggelse og i de nærliggende skogsområdene. For boligfelt B2 og B3 vil de boligene som ligger i skogen oppleves som brudd i landskapet. For de resterende arealene er det tidligere dyrket beitemark som blir brukt til boligbebyggelse. Boligene er plassert med hensyn til terreng og landskapsrom. For boligfelt B1 er boligene plassert på en liten fjellhulle i landskapet, her vil lite av skogen bli berørt. Mulig brudd i byggeskikk.
- Visuell fjernvirkning:
Fra veien og fra vestsiden kan bebyggelsen på østsiden (B2 og B3) oppleves som et brudd i skogen, men da i liten grad. Store deler av bebyggelsen er plassert med hensyn til landskapsrommet og terrenget slik at bruddet blir minst mulig. Bebyggelsen er også lagt slik at det blir en naturlig overgang fra eksisterende og ny bebyggelse. Områdene kan være synlig fra Hidrasundet. Bebyggelsen på vestsiden (B1) er en videreføring av eksisterende bebyggelse med tanke på fortetting og utforming. Den visuelle fjernvirkning er ikke stor, da det ikke gir noe siluettvirkning og fjellformasjonen i bakkant bevares.
- Ringvirkning:
En økning av boliger med 40-50 enheter fører til mer trafikk i området, og vil kreve oppgradering av eksisterende vegnett og infrastruktur, samt ny nærlekeplass.

Konklusjon:

Utbyggingen vil føre til at noe av de skogkledde områdene i nærheten av eksisterende bebyggelse blir berørt. Det samme gjelder tidligere beitemarker som i dag ikke er av stor landbruksmessig verdi. Bebyggelsen bygger videre på landskapsrommet og terrenget som ligger i umiddelbar nærhet til eksisterende bebyggelse og mellom eksisterende bebyggelse. Bebyggelsen er plassert i randsonen og opp mot fjellene/heiene på hver side av Eiekanalen. Arealene langs og rundt Eiekanalen bevares og berøres ikke av utbyggingen. Utbyggingen i området vil fortette allerede eksisterende bebyggelse, samt forsterke den romlige karakteren med boliger i randsonen. Forhåpentligvis vil utbyggingen gi området en større identitet enn den har i dag.

Liten negativ påvirkning på delområdets karakter.

Delområdets verdi: middels verdi

Begrunnelse for verdi:

Eiekanalen er et sentralt landskapselement som skaper et brudd både historisk og samferdselsmessig. Området representerer et kommunikasjonsknutepunkt på vann nord-syd og på vei øst-vest. Tydelig definert landskapsrom hvor bebyggelsen forsterker inntrykket.

Konsekvens av foreslått utbyggingsformål: små negative konsekvenser

Tilrådning til planen: Området egnes til utbygging. I reguleringsplansammenheng må det sikres god tilpasning av veier og tomter til terrenget slik at store skjæringer og fyllinger unngås. Samtidig bør ny bebyggelse i de deler av områdene hvor eksisterende bebyggelse er av stor verdi, tilpasses eksisterende bebyggelse i høyde, form og farge. Utbyggingen bør begrenses til de nærliggende og åpne landskapsrom i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Arealene langs og rundt Eiekanalen bevares. Siluettvirkning må unngås.

7 Kilder

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren (2011) *Veileder. Metode for landskapsanalyse i kommuneplan*. Nettversjon publisert april 2011

Norsk institutt for skog og landskap, www.skogoglandskap.no

Riksantikvarens nasjonale kulturminnedatabase, www.asketadden.ra.no

Frans-Arne Stylegar og Inger Vågen (2001) *Signaturer fra en annen tid – Hidrehistorie i sagn og stedsnavn*.

Inger Vågen Jægtnes (1989) *Fra Hidras historie*.